

Поводом текста „Дарвин, наука, „Монсанта“ [\[1\]](#), Иване Дулић-Марковић, НИИ бр. 3090

Питање генетски модификованих организама и хране изазива већ дуже време озбиљне и жучне расправе. На ту тему осврће се и бивши министар за пољопривреду госпођа Ивана Дулић-Марковић (Г17+). Да случајно не буде недоумица код недовољно упућених, треба навести разлику између природне еволуције и генетски модификованих организама на инжењеријски начин. Еволуција је сталан, постепен и дуготрајан процес преображења, самоорганизовања, прилагођавања и осцилација у развоју организама у оквиру природног окружења које се стално мења. Један степен развоја одређеног организма стално следи наредни, током дугог временског раздобља. Такав развој неповратан је процес и личи на песму која се отпева „само једанпут“ и никада више. Еволуција је процес непрестане иновације с тим што следећи степен не мора увек да значи да је дошло до побољшања врсте, на пример, птица која је током еволуције изгубила моћ летења па је лакше хватају копнене животиње. Еволуција је сталан, постепен, природан и врло дуготрајан процес природне селекције и генетске модификације организама. У последњих 10.000 година није примећено много нових организама који су се развили путем природне еволуције. Истина је да има и веома много рупа у еволутивном ланцу развоја организама до људског бића за које још увек не постоје материјални докази. Генетски модификовани организми од стране човека су такви организми који настају инжењеријском комбинацијом гена на начин који не би могао да се догоди у природи ни под каквим нормалним условима и у једном потезу. Као добра илустрација могло би да послужи, рецимо, инжењеријско и непосредно пребацивање гена из пацова у гене рибе или у гене сунцокрета. Такви „нови“ организми прескачу природни еволутивни редослед и ремете „редовну и постепену карику“ у природном развоју организама коју води Божја промисао или Дарвинова селекција (како ко сматра). Ако тако измењени организми уђу у ланац исхране осталих организама, природни (еволутивни) ланац развоја пуца и може у неком тренутку у будућности да дође до поремећаја у развоју осталих организама (ефекат Франкенштајн).

Др Арпад Пустаи (Arpad Pusztai), угледи британски стручњак за протеине из Абердина вршио је вишегодишња дубинска испитивања утицаја генетски модификованог кромпира на развој пацова. Закључак његовог научног тима био је да такав кромпир изазива генетске поремећаје у систему варења и имунитету пацова. Када је та вест објављена, одмах је изазвана велика бура. Под утицајем Монсанта, највиши државни органи утицали су на то да Пустаи буде најурен са посла. Више о овом случају можете лако сазнати са интернета. Случај Пустаи наводимо због тога што се Др Дулић-Марковић залаже за могућност слободе избора и за улагање у науку. Слобода избора у науци је идеал који треба свесрдно подржати. Нажалост, као што смо видели, ни у демократским

државама каква је Британија таква потпуна слобода не постоји, већ је и ту присутан снажан утицај лобија (приватних предузећа) који производи генетски модификовану храну. Слободу избора може да ограничи и демократски изабрана влада која представља и вољу народа (рецимо забрана научних експеримената на људима или развој бојних отрова).

Др Дулић-Марковић пише: „Да, хоћу да кажем да ако већ гутамо шаке лекова који су производ генетичког инжењеринга, нема потребе да толико драмимо око технологија које пољопривредницима значајно смањују трошкове а производ је еквивалентан оном који се добија од немодификованих биљака.“ Насупрот Др Дулић-Марковић сматрамо следеће:

(1) Треба да се оглашавамо око овог питања и да ударамо на сва звона. Укључујући и црквена. Лекове узимају они који су болесни и којима је то једини избор у лечењу, док не оздраве. То је само ограничен број људи и највећи део њих је скоро увек у добу живота које је прошло раздобље репродукције. Насупрот болесницима који узимају лекове, храну узимају сви и свакодневно.

(2) Ако се ствари посматрају дугорочно, није све у инжењеријском снижењу трошкова, јер често нешто што је сада скупље може да испадне на крају јефтиније.

(3) Наука нема апсолутну важност. У самој природи науке је да се она стално преиспитује. Наука је пружила много корисних ствари, али је донела и својевремено хваљени Талидомид који је касније проузроковао једну од највећих медицинских трагедија у историји.

(4) Др Пустаи је добио широку подршку стручне јавности за своја достигнућа у науци. Ако претпоставимо да су резултати његових истраживања тачни и ако претпоставимо да могу да се примене на људе, онда је оно што нам предлаже Др Дулић-Марковић, у вези са генетски модификованим производима, преведено на разумљив језик следеће: наследно (генетско) изопачење држављана Србије на ситно и у дугом року! Ово је нарочито важно за труднице и све оне који су у репродуктивном раздобљу живота. Надамо се да ће бирачи на изборима у будућности овакве савете имати на уму приликом гласања.

(5) „Еквиваленција“ на српском језику значи једнакост. Стога, наведена реченица Др Дулић-Марковић нема смисла. Како може да буде „еквивалентан“, значи једнак, генетски модификован, инжењеријски производ „оном који се добија од немодификованих биљака“ на природан начин? Споља гледано такав инжењеријски производ можда и може понекад да личи на природан, али у суштини он то није и не може никада да буде. Због тога Европска унија захтева јасно обележавање генетски модификоване хране и обавештавање потрошача о споменутој.

Др Дулић-Марковић наводи одређену широкогрудост Кине и Бразила у примени технологије за генетску модификацију организама. Међутим, те земље су далеко од Србије. Тачна је чињеница коју наводи Др Дулић-Марковић да је ове 2010. године Европска комисија (извршни орган ЕУ) одобрила гајење једне врсте генетски модификованог кромпира за производњу скроба. Али то је половишно обавештење за јавност у Србији коју оваква изјава може да доведе у заблуду. Остале битне чињенице повезане са овом одлуком Др Дулић-Марковић не наводи: (1) то је први и једини генетски модификован производ који је одобрила за гајење Европска комисија у протеклих 12 година што јасно указује на озбиљне отпоре и оклевање у ЕУ према оваквим производима; (2) такав скроб користи се само за потребе индустријске производње папира, али не и за исхрану животиња.

У бити наведених савета самопроглашене групе „стручњака“ у Србији стоји да су они у суштини надристручни. Сетимо се дуговечног министра здравља и његове свите и како су све убеђивали, саветовали и чак пред камерама месецима „кукали“ да се народ вакцинише против свињског грипа. Министар је изјавио да је вакцинација „колективни тест интелигенције“ (23.12.2009). И како је то све на крају прошло? Такви стручни савети су се слабо запатили и код његових колега лекара, али и у народу. Арчена су силна државна средства која су уплатили порески обвезници. Ко је на томе зарадио? И ко је ту испао интелигентан, а ко не? Колико би се могло изградити километара ауто пута за тако проћардана средства, уместо да се за асфалтирање узимају кредити из иностранства? Таквим надрисручњацима народ више не верује. Случај са вакцинама је то доказао. Опасност је у томе да када се заиста и приближи нека невоља у будућности и када на њу „стручњаци“ упозоре, народ им неће веровати! У рукама им је и економија државе већ једну деценију. Спољни дуг Србије утростручен је у том раздобљу са \$10 милијарди на \$33 милијарде (задужени су и чукунунуци), а број незапослених се стално повећава. На шта су потрошили те паре и ту деценију? Колико је изграђено мостова, километара ауто путева и насипа уз реке? Од оваквих „стручњака“ једино могу да нас спасу Бог и избори, иначе се и Богу лоше пише од тих који се петљају у његова дела и мисао. Уз наведено, ни Дарвин не би боље прошао, јер генетски инжењеринг прескаче редовни, постепени и природни Дарвинов ланац генетске модификације организама у природи.

[1] <http://www.nin.co.rs/pages/article.php?id=50685>